

Täysistunto

Torstai 5.4.2018 klo 15.59—20.07

2.2. Suullinen kysymys kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden säilöönottamisesta ja palauttamisesta (Sami Savio ps)

Suullinen kysymys SKT 43/2018 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Paula Risikko: Seuraava kysymys, perussuomalaisten eduskuntaryhmä, edustaja Savio.

Keskustelu

16.23 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Viranomaisten mukaan Suomessa oleskelee laittomasti jopa 10 000 henkilöä. Heistä monien taustaa ei pystytä varmuudella todentamaan. Perussuomalaisten eduskuntaryhmä on laatinut lakialoitteen ulkomaalaislain muuttamisesta säilöönnoton tehostamiseksi. Lakialoitteemme mukaan käännytyspäätöksen saaneet henkilöt voitaisiin jatkossa ottaa säilöön sen sijaan, että he saavat liikkua vapaasti Suomessa.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten esityksellä on myös vahva kansan tuki. TNS Gallupin kyselytutkimuksen mukaan 59 prosenttia haluaa ottaa laittomasti maassa oleskelevat henkilöt säilöön heti kielteisen turvapaikkapäätöksen jälkeen. Sitä vastoin vain 18 prosenttia vastaajista antaisi heidän liikkua vapaasti maassamme. Arvoisa ministeri Mykkänen, kysyn teiltä: aiotteko ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin [Eva Biaudet: Kalliiksi tulee!] kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden ottamiseksi säilöön?

16.24 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aion ja koko hallitus aikoo ryhtyä konkreettisiin toimenpiteisiin lainvoimaisen kielteisen päätöksen saaneiden poistamiseksi maasta, ja tätä työtä teemme koko ajan. [Eva Biaudet: Tuleeko lisäbudjettiin?] Tällä hetkellä meillä todella on noin 10 000 kielteisen päätöksen saanutta vastaanottokeskuksissa, heistä kuitenkin itse asiassa noin 95 prosenttia on valittanut tai uusintahakemuksen jättänyt. Meillä onneksi ei ole sellaista akuuttia laajamittaista ongelmaa, että ihmisiä katoaisi, mitä varten täytyisi laajamittaista säilöönottoa tässä vaiheessa ottaa käyttöön. Olemme Joutsenon säilöönottokeskusta juuri laajentaneet tietoisesti, ja meillä myöskin on valmius tarvittaessa laajentaa tätä säilöönottotoimintaa ja myös muita kevyempiä menettelyitä sen varmistamiseksi, että Suomessa ei synny ympäröivään yhteiskuntaan kadonnutta merkittävää laittomasti maassa pysyvästi oleskelevaa väestöosaa. Sen estäminen itse asiassa on varmasti koko meidän yhteiskunnan keskeinen kysymys tänä vuonna. Säilöönottokysymyksiä hoidetaan [Puhemies: Aika!] tilanteen mukaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Savio.

16.25 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten näkemyksen mukaan laittomasti maassa oleskelevien säilöönotto mutta tietenkin myös ministeri Mykkäsen esille nostama tehokas palautus lähtömaihin kohentaisi huomattavasti kansalaisten turvallisuudentunnetta sekä tietenkin lisäisi luottamusta viranomaistoimintaa kohtaan. Käännytysten toteutusta tulee pikaisesti parantaa. Tähän asti yksittäisiä palautuksia on tehty pääosin reittilennoilla turistien keskuudessa, eikä ongelmilta ole valitettavasti aina välttytty.

Arvoisa puhemies! Viranomaistoiminnan estämistä tai minkäänlaista häiriköintiä palautuslennoilla ei tule enää missään nimessä sallia. Käännytettävät tulisi lähtökohtaisesti palauttaa tilauslennoilla, suurempi henkilömäärä kerrallaan, mikä tehostaisi palautuslentoja.

Arvoisa puhemies! Nyt on lopulta konkreettisen toiminnan aika. Aiotteko toimia Suomen kansan edun mukaisesti ja ryhtyä viimein toimenpiteisiin, jotta laittomasti maassa oleskelevat henkilöt [Puhemies koputtaa] saadaan palautettua lähtömaihinsa?

16.27 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä tulee säilöönottokapasiteetin välittömään laajamittaiseen käyttöönottoon, niin muistuttaisin myös perussuomalaisia oletettavasti kiinnostavasta seikasta, että kun meillä tällä hetkellä vastaanottotoiminnan kulut ovat noin 400 000 euroa päivässä, siis 40—50 euroa per vastaanottotoiminnan piirissä oleva ihminen, niin jos ottaisimme käyttöön laajamittaisesti tuhansissa — siis kaikille kielteisen päätöksen saaneille — säilöönoton, kustannukset tästä kasvaisivat merkittävästi. Ja lisäksi, kun tilanne onneksi on sen tyyppinen, että vastaanottopalveluiden piirissä pystytään hallitsemaan tällä hetkellä kielteisen päätöksen saaneidenkin osalta tilannetta, niin silloin panokset kannattaa todellakin laittaa siihen, että me pystymme luomaan menettelyitä aidosti vaaraksi olevien tunnistamiseen, heidän ohjaamiseen säilöön tai tietysti myöskin heidän välittömään käännättämiseensä silloin, kun edellytykset siihen täyttyvät. Eilen täällä eduskunnassa lähetekeskustelua käytiin hyvässä hengessä koskien oleskeluluvan perumista törkeisiin rikoksiin syyllistyneiltä tai heiltä, [Puhemies koputtaa] joiden osalta syyllistyminen on todennäköistä.

16.28 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Naiivi politiikka ja rajat auki -politiikka on johtanut siihen tilanteeseen, että kun ulkomaalaisvalvonnalla poliisi saa kiinni laittomasti maassa olevan henkilön ja kertoo hänelle, että ”olette laittomasti maassa”, niin henkilö sanoo, että ”niin, mitä sitten?” ja poliisi sanoo, että ”ei mitään, hyvää päivänjatkoa”. Onko teillä oikeasti keinoja palauttaa laittomasti maassa olevia henkilöitä, heitäkin, jotka eivät halua mennä omaan kotimaahansa takaisin? [Eva Biaudet: Aika kaukana todellisuudesta tämä!] Miksi me emme voi ottaa laittomasti maassa olevia henkilöitä säilöön, josta olisi vain yksi tie ulos eli heidän omaan kotimaahansa? Jotkut ovat hakeneet jopa 20 kertaa turvapaikkaa. Minkä takia tähän ei ole puututtu? Suomella on myös Pohjoismaiden löysin turvapaikkapolitiikka. Voisimmeko me tulla tässä edes samalle tasolle kuin muut Pohjoismaat?

16.29 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten sanottu, tällä hetkellä säilöönotto laajamittaisesti lähinnä nostaisi kustannuksia, ei ratkaisisi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2018 vp

perusongelmaa, joka on laittomasti maassa oleskelevien palautuskysymys. Laittomasti maassa oleskelevia sinänsä on tällä hetkellä melko vähän, koska useimmat ovat laillisesti valittaneet tai hakeneet uudestaan, mutta on toki oletettavissa, että tämä määrä kasvaa, kun hallinto-oikeudet ja järjestelmä saavat käsiteltyä hakemuksia loppuun.

Sen osalta olen samaa mieltä, että meidän pitäisi pystyä järjestelmällisempään palautusten järjestämiseen. Tästä neuvotellaan jatkuvasti erityisesti Irakin kanssa, josta suurin osa kohdehenkilöistä on kotoisin, ja sitä työtä tehdään hyvässä yhteisymmärryksessä hallituksen ja myös koko eduskunnan kanssa.

Tämä on oikeusvaltio, jossa toimitaan lakien pohjalta, ja se on minusta myös tärkeä arvo Suomessa, mutta sen puitteissa meidän täytyy tässä kyllä pystyä parempaan kuin mitä esimerkiksi Ruotsissa ja Saksassa on tähän asti pystytty. Meillä pitää olla keinot, joilla henkilökohtaista uhkaa kokeva saa turvapaikan täältä, mutta silloin, jos edellytykset eivät täyty, niin ei ole asiaa jäädä Suomeen.

16.30 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä viikolla korkeimman hallinto-oikeuden presidentti Pekka Vihervuori kritisoi julkisesti hallituksen ulkomaalaislain muutoksia. Vihervuori sanoi suoraan, että on ongelmallista, jos poliittiset päättäjät piiloutuvat tuomioistuimen selän taakse, ja lainsäätäjien valinnat vaikuttavat hyvin paljon siihen, mitä ihmisille tapahtuu. Ulkomaalaislakiin on tehty paljon muutoksia parin viime vuoden aikana, ja Vihervuori kannattaa ajatusta, että muutosten kokonaisvaikutuksia arvioitaisiin oikeusturvan toteutumisen kannalta. Kysynkin asianomaiselta ministeriltä: aiotteko tehdä tämänkaltaisen lainsäädännön kokonaisvaikutusten arvioinnin turvapaikanhakijoiden ihmisoikeuksien ja oikeusturvan toteutumisesta?

Puhemies Paula Risikko: Taitaa olla Häkkäsen. — Ministeri Häkkänen, olkaa hyvä.

16.31 Oikeusministeri Antti Häkkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on sisäministeriön ja oikeusministeriön rajapinnassa.

Ensinnäkin, Suomessa on ihan historiallisen suuri maahanmuuttoon liittyvä haaste, mikä johdosta tehtiin muutoksia oikeusturvan sääntelyyn. Kelpoisuusvaatimuksia ensinnäkin nostetaan, valvontaa parannetaan, ja muutenkin tehtiin siis parempaa sääntelyä näihin edellytyksiin siitä, ketkä voivat toimia oikeusturvan antajina. [Eva Biaudet: Sittenhän sen voi todistaa, tutkimus vaan kehiin!]

Mutta edelleen tarvitaan jatkoseurantaa, ja tämän takia me olemme käynnistäneet selvityksen tästä, mitä korjausliikkeitä tarvitsee jatkossa tehdä. Näin suuri haaste, mikä nyt on tullut tavallaan näiden valitusten johdosta, vaatii ehdottomasti sen, että teemme selvityksen ja teemme tarvittavia korjausliikkeitä, jos se asia antaa aiheita.

16.32 Simon Elo sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että perussuomalaiset otti uuden aihepiirin esille, niin ei missään tapauksessa synny vaikutelmaa yhden asian liikkeestä. [Naurua] Sinisillä on selvä linja, mitä tulee maahanmuutto- ja turvapaikapolitiikkaan: realismia ilman rasismia. Jos vihreiden mielestä hallituksen linja on liian tiukka ja perussuomalaisten mielestä niin löysä, niin varmaan aika hyvässä välissä siinä silloin ollaan.

Mitä tulee tähän kaikki säilöönottoon -esitykseen, säilöönotto maksaa 200 euroa per henkilö per vuorokausi. Nyt on ollut 9 000 ihmistä, kielteisen päätöksen saanutta turvapai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2018 vp

kanhakijaa, muutoksenhakuprosessissa. Jos tämä valitusprosessi ja poistaminen kestäisi vuoden, kulut olisivat 656 miljoonaa euroa, ja tätä perussuomalaiset esittää. Siinäkö on säästö? Kysymyksen ministeri Mykkäselä onkin: Miten hallituksen maahanmuuttopolitiikka on toiminut? Kuinka paljon tuli turvapaikanhakijoita viime vuonna?

16.33 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime vuonna turvapaikanhakijoiden määrä, uusien hakijoiden, oli noin kymmenesosa siitä, mitä 2015. Tässä omalta osaltaan varmasti tilanteen selkeytyminen turvapaikan myöntämisen perusteissa on vaikuttanut. Toki koko Euroopan osalta ollaan samansuuntaisessa tilanteessa. Itse asiassa viime vuonna merkittävä osa oli uusintahakemusten jättäjiä, ja tämä on meillä oikeusjärjestelmässä varmasti yksi haaste, miten sitä kierrettä jatkossa voidaan kohdustellista, ja sitä työtä tässä oikeusministerin kanssa tehdään, että mitä siinä on mahdollista tehdä.

Edustaja Aallon kysymykseen, itse asiassa myöskin tästä laajemmasta selvityksestä: ulkoiset arvioinnit koko meidän turvapaikkapolitiikan muutoksesta kestäisivät hyvin pitkään, yli vuoden, jos perustettaisiin tällöinen laaja projekti. Minun toimintatapani on se, että me sisäisesti selvitämme kaikkia niitä puutteita, jotka tulevat esiin, joissa vähänkään on mahdollista, että kyseessä voisi olla joku laajempi kysymys. Näitä asioita käydään säännöllisesti läpi myöskin pakolaisasioita lähellä olevien järjestöjen kanssa [Puhemies koputtaa] ja on tarkoitus tuoda tiettyjen asioiden osalta myöskin laajemmin esiin, kun tiettyjä täsmennyksiä tehdään. Laajassa kuvassa sanoisin, [Puhemies: Aika!] että Suomen oikeusvaltio toimii hyvin. [Eva Biaudet: Aika huono vastaus!]

16.34 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Alkuperäisessä kysymyksessä viitattiin suomalaisten etuun, ja minusta suomalaisten etu on kuitenkin se, että me edistämme kansainvälisten sopimusten ja niiden tarkoituksen toteuttamista ja inhimillisyyttä. Minusta suomalaisten etu ei ole se, että lietsotaan sellaista henkeä, joka tässä kysymyksessä oli. [Mika Niikon välihuuto] — Turvapaikanhakijalla kansainvälisten sopimusten nojalla on oikeus hakea turvapaikkaa, jos hän kokee olevansa sellaisessa hädässä, [Laura Huhtasaari: Kaksikymmentä kertaa!] ja se, että hän mahdollisesti ei saa turvapaikkapäätöstä meidän viranomaisiltamme, ei romuta hänen ihmisarvoaan sellaisella tavalla, että hänet pitää lukita johonkin suojaan, vaan kyllä hänellä ihmisarvo on tällöinkin.

Minusta se ongelma on — kysymyksen jälkeen ministeri Mykkänen jo vastasi — ennen muuta Irakin ja Afganistanin kohdalla, että palautusten käytännön järjestäminen on vaikeaa, ja olisin kysynyt, miten nämä neuvottelut palautussopimusten osalta edistyvät, erityisesti Irakin ja Afganistanin kohdalla. [Vasemmalta: Hyvä puheenvuoro! — Linjakas puheenvuoro!]

16.35 Sisäministeri Kai Mykkänen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän edustaja Vanhasen kysymykseen: näitä neuvotteluja käydään koko ajan. Haaste on luonnollisesti se, että Irakilla on runsaasti omia haasteita, ja se on ollut tähän asti yksi haastavista kohteista kaikille Euroopan maille, erityisesti Saksa, Belgia, Iso-Britannia, joissa on paljon irakilaisia ollut. On ollut yhteisiä vaikeuksia. Voimakkaasti olen vedonnut myöskin EU:n maahanmuuttokomissaariin tässä asiassa, että jos Suomi on osa yhteisiä ratkaisuja Euroopassa, niin myöskin EU:n täytyy olla osa ratkaisua Irakissa. Ja kyllä tässä nyt tiettyä toiveikkuutta on sen osalta, että Irakissa kuitenkin sota Isisä vastaan on uudentyyppisessä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 30/2018 vp

vaiheessa ja he itsekin ymmärtävät, että nyt he hallitsevat maata alueellisesti paremmin, ja uskoisin, että tiettyjä edistysaskeleita voidaan saada. Mutta haasteellinen kenttä varmasti, en lupaa liikoja.

Kysymyksen käsittely päättyi.